

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de elaborare a proiectului și a planului de înființare a plantațiilor de pomi, arbuști fructiferi și căpșun

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Sanda Melenciuc, consultantă principală, Direcția produse de origine vegetală, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Sursa proiectului: proiectul este elaborat în temeiul art. 16 alin (5) din Legea horticulturni nr. 62/2025.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative Sectorul horticulturni reprezintă un domeniu strategic pentru economia agricolă a Republicii Moldova, având un impact semnificativ asupra securității alimentare, exporturilor și dezvoltării rurale. În prezent, cadrul normativ nu reglementează în mod unitar și detaliat modul de elaborare a proiectului și a planului de înființare a plantațiilor de pomi, arbuști fructiferi și căpșun, ceea ce generează neuniformitate în practicile de proiectare, dificultăți în evaluarea tehnică a plantațiilor și riscuri privind utilizarea necorespunzătoare a terenurilor agricole și a materialului săditor. În anul 2021 a fost aprobat Ordinul Ministerului cu privire la aprobarea Recomandațiilor agrotehnice privind modul de elaborare a proiectului și a planului de înființare a plantațiilor de pomi, arbuști fructiferi și căpșun, care au avut rolul de a ghida activitatea specialiștilor în domeniu. Având în vedere caracterul neobligatoriu al recomandărilor aprobate prin Ordinul Ministerului, precum și necesitatea instituirii unui cadru normativ cu forță juridică superioară, aplicabil uniform pe întreg teritoriul Republicii Moldova, se impune reglementarea modului de elaborare a proiectului și a planului de înființare a plantațiilor horticoale printr-o hotărâre de Guvern. Totodată, evoluțiile recente din sectorul horticol, necesitatea asigurării calității plantațiilor, utilizării eficiente a terenurilor agricole și alinierii la bunele practici europene justifică actualizarea și consolidarea cerințelor existente într-un act normativ cu caracter obligatoriu. Deseori, la elaborarea acestora, din varii motive nu se ține cont de toate cerințele care ar trebui să le înglobeze un proiect de înființare. De aceea, amortizarea investiției producătorilor agricoli devine una dificilă, mai ales din cauza faptului că nu se respectă cele mai generale criterii, cum ar fi: <ul style="list-style-type: none">- Alegerea terenului corespunzător culturii;- Amplasarea pantei;- Necesitatea efectuării analizei solului, etc. Anual, înghețurile târzii de primăvară compromit în mare parte, sau chiar în totalitate producția livezilor, care au fost plantate necorespunzător, în văgăuni sau pante necorespunzătoare. La fel, când acestea sunt plantate conform proiectului de înființate cu soiuri învechite sau care nu își răscumpără cheltuielile în timp, sau se solicită din partea proprietarilor defrișarea acestora înainte de termen, în conformitate cu Hotărârea de Guvern nr. 491/2023 cu privire la

subvenționarea investițiilor din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural: „40. Obligațiile născute din actul administrativ de subvenționare se sting la împlinirea a 5 ani de la emiterea sa, cu excepția plantațiilor pomicole subvenționate, pentru care perioada este de 1/3 din durata de funcționare utilă a acesteia. În cazul plantațiilor perene de măr înființate în scopul procesării, beneficiarul asigură menținerea obiectului subvenționării pe perioada a 10 ani de la intrarea în rod sau pentru o perioadă de 1/2 din durata de funcționare utilă a acesteia. Producția obținută din plantațiile perene de măr înființate în scop de procesare se livrează unei unități de producere a derivatelor de fructe și legume. Pentru nerespectarea prevederilor din proiect, persoanele responsabile poartă răspundere civilă, contravențională sau penală, după caz.”.

Tabelul nr. 1 Subvenții acordate din FNDAMR pentru anul 2024

Măsura	Nr. de dosare autorizate	Suma Nr. de dosare autorizate aprobată, mil. lei
SP_2.4 Investiții în exploatații din sectorul vegetal (2023)	143	49,45
SA_1.5 Înființarea plantațiilor de arbuști fructiferi, aromatice, medicinale și condimentare (2024)	3	6,5
SP_2.8 Investiții în infrastructura de producere, prelucrare sau comercializare în sectorul vegetal	246	151
SIE_3.1 Investiții în producerea, prelucrarea sau comercializarea produselor din sectorul vegetal	9	58,4
SC_5.6 Defrișarea plantațiilor multianuale	318	48133,54

Totodată, anual, statul, subvenționează, din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural înființarea culturilor pomicole, nucifere, de arbuști fructiferi și căpșun, inclusiv alte măsuri legate de dotarea acestora, care se oferă pentru generarea profiturilor la întreprinderi și la Bugetul de stat, ca urmare a efectuării investițiilor. De aceea, existența unui proiect și/sau plan de înființare a plantațiilor de culturi pomicole, nucifere, de arbuști fructiferi și căpșun elaborat într-o manieră judicioasă poate avea efecte negative asupra investiției, producătorului și suportul statului oferit, suport oferit inclusiv în baza prezentării unor documente obligatorii, inclusiv: copia de pe pașaport, inclusiv de pe planul general, al proiectului de înființare a plantațiilor pomicole, iar în cazul plantațiilor de arbuști fructiferi, căpșun – copia de pe planul general al plantației, copia de pe pașaportul proiectului de înființare a pepinierelor viticole și pomicole, cu indicarea componentelor specifice acestora, etc. Astfel, investiția și afacerea devine ineficientă și nerentabilă.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi
Regulamentul instituie un cadru normativ detaliat și coerent pentru planificarea, proiectarea și înființarea plantațiilor horticoale (pomi, arbuști fructiferi și căpșuni) în Republica Moldova, având drept obiectiv principal asigurarea unei dezvoltări durabile, eficiente economic și conforme cu cerințele de mediu ale sectorului. Stabilește obligativitatea elaborării documentației tehnice (proiect sau plan de plantare) de către specialiști calificați (proiectanți autorizați), sub coordonarea unui inginer-șef de proiect, care poartă responsabilitatea pentru corectitudinea tehnică și conformitatea legală a soluțiilor propuse. Se introduce astfel un mecanism clar de responsabilizare profesională și de asigurare a calității în procesul de înființare a plantațiilor.

Un element important al Regulamentului îl constituie diferențierea cerințelor în funcție de dimensiunea plantației: pentru suprafețele de până la 0,5 ha este suficient un plan de plantare, în timp ce pentru suprafețele mai mari este obligatorie elaborarea unui proiect complex, în

conformitate cu Legea horticulurii nr. 62/2025. Această abordare reflectă o proporționalitate administrativă și tehnică, reducând sarcina pentru exploatațiile mici, dar asigurând un control riguros pentru investițiile de amploare.

Regulamentul introduce criterii tehnice și economice stricte pentru înființarea plantațiilor, punând accent pe adaptarea la condițiile pedoclimaterice, utilizarea soiurilor înregistrate oficial și integrarea sistemelor de irigare (cu anumite excepții justificate). Totodată, se impune o abordare orientată spre piață, prin obligativitatea analizei eficienței economice și a prognozei comerciale, ceea ce contribuie la creșterea competitivității sectorului.

Un alt pilon important este instituirea Comisiei colegiale – un organism consultativ de specialitate, care asigură evaluarea tehnică, agronomică, economică și de mediu a proiectelor pentru plantațiile mai mari de 0,5 ha. Deși avizul acesteia are caracter consultativ, includerea lui în documentație este obligatorie, ceea ce consolidează controlul calitativ și uniformizarea practicilor în domeniu. Comisia are și rol de monitorizare a implementării și de intervenție în caz de neconformități.

Regulamentul acordă o atenție deosebită fundamentării tehnice a proiectelor, impunând realizarea unor studii complexe (pedologice, climatice, hidrologice, topografice), organizarea rațională a teritoriului și adaptarea amplasării culturilor în funcție de condițiile naturale. Se promovează utilizarea eficientă a terenurilor (minimum 80%), integrarea infrastructurii necesare (drumuri, irigare) și aplicarea tehnologiilor moderne.

De asemenea, documentul introduce cerințe detaliate privind protecția mediului și conservarea solului, inclusiv măsuri de combatere a eroziunii, utilizarea fâșiilor forestiere, orientarea corectă a rândurilor și aplicarea practicilor agricole conservatoare. Această componentă reflectă alinierea la principiile agriculturii durabile și la politicile de mediu.

Structura proiectului este clar standardizată, incluzând atât componente tehnice (tehnologia de înființare și întreținere, organizarea teritoriului), cât și economice (deze de cheltuieli, fluxuri financiare, indicatori de eficiență), precum și un „pașaport al proiectului”, care sintetizează principalii indicatori. Planul de plantare și sistemul de irigare sunt, de asemenea, reglementate în detaliu.

Regulamentul stabilește responsabilități clare pentru proiectanți și beneficiari, precum și mecanisme de monitorizare și sancționare a neconformităților, consolidând astfel disciplina tehnologică în sector.

Per ansamblu, proiectul contribuie la profesionalizarea procesului de înființare a plantațiilor horticole, la reducerea riscurilor investiționale și la creșterea sustenabilității economice și ecologice a sectorului pomicol din Republica Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare.

În contextul celor menționate supra, se constată că aplicarea unor scenarii alternative decât cele expuse prin prisma proiectului propus nu va produce efectul scontat în măsura în care să corespundă atingerii obiectivului stabilit. Respectiv, alte modalități de soluționare a problemei definite și descrise mai sus nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prevederilor proiectului nu necesită alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat. Aplicarea Regulamentului va contribui la utilizarea eficientă a resurselor existente, la reducerea riscurilor economice în procesul de înființare a plantațiilor și la creșterea competitivității producătorilor horticoli.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Aplicarea prevederilor proiectului nu generează cheltuieli suplimentare din bugetul de stat. Costurile aferente elaborării proiectului sau a planului de înființare a plantațiilor sunt suportate de beneficiari, în conformitate cu practicile existente.

<p>Totodată, respectarea cerințelor stabilite va contribui la reducerea pierderilor financiare cauzate de înființarea necorespunzătoare a plantațiilor și la utilizarea eficientă a subvențiilor acordate de stat.</p>
<p>4.3. Impactul asupra sectorului privat Proiectul va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, în special asupra producătorilor horticoli și a prestatorilor de servicii de proiectare. Implementarea unui cadru normativ clar va spori predictibilitatea investițiilor, va reduce riscurile economice și va contribui la creșterea rentabilității plantațiilor multianuale. De asemenea, proiectul va stimula utilizarea materialului săditor de calitate, aplicarea tehnologiilor moderne și alinierea la cerințele pieței interne și externe.</p>
<p>4.4. Impactul social Aplicarea Regulamentului va contribui la dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, prin crearea condițiilor pentru investiții viabile în horticultură, crearea și menținerea locurilor de muncă și creșterea veniturilor populației rurale. În același timp, creșterea eficienței economice a plantațiilor horticole va avea efecte pozitive asupra securității alimentare și stabilității socio-economice.</p> <p>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Nu este aplicabil.</p> <p>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen Nu este aplicabil.</p>
<p>4.5. Impactul asupra mediului Proiectul are un impact pozitiv asupra mediului, întrucât prevede obligativitatea respectării cerințelor privind protecția solului, prevenirea eroziunii, utilizarea rațională a terenurilor agricole și evitarea amplasării plantațiilor în zone necorespunzătoare. Implementarea corectă a proiectelor de înființare va contribui la conservarea resurselor naturale și la reducerea efectelor negative asupra mediului.</p>
<p>4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu este aplicabil</p>
<p>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</p>
<p>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Nu este aplicabil</p>
<p>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE Nu este aplicabil</p>
<p>6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ</p> <p>Întru asigurarea transparenței procesului decizional, conform prevederilor art.10 și art.11 din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, Proiectul și Nota de Fundamentare au fost transmise pentru examinare și consultare părților interesate pe e-mail, totodată, au fost plasate pentru consultări publice pe pagina web a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare la compartimentul „Transparență decizională”, rubrica „Proiecte de documente”, și pe pagina web particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-consultarii-proiectului-de-hotarare-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-regula/16064</p>
<p>7. Concluziile expertizelor</p>

În temeiul art.36 și 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul urmează să fie supus expertizei anticorupție efectuată de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice efectuată de către Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Nu necesită modificarea altor acte.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului va fi asigurată prin aplicarea directă a Regulamentului de către beneficiari și proiectanți, precum și prin monitorizarea respectării acestuia de către Organului colegial.

Secretar de stat

Vasile ȘARBAN